

glavnega zagovornika učitelja M. Pasqualisa. Vrše se gosta posvetovanja, in zdi se, da bo beseda meso postala. Kolike važnosti bi bila slična mladinska organizacija tudi za nas trž. Slovence, ni treba še posebej poudarjati. V premissi je našemu šolsko-socialnemu odseku Trž. slov. učit. društva! F. Pl.

Koroške vesti.

— **Boj za slovensko šolo.** Iz Šmihela nad Pliberkom poročajo: Ker je koroški deželni zbor z nemško-nacionalno večino po preteku treh let odbil prošnjo za povrnitev 40 odstotnih obresti od 50.000 K, kar je stala nova štirirazredna šolska stavba, je to vzdramilo vse občane, da so sklenili zahtevati slovensko šolo, kakor so jo uvedli v občini Št. Daniel, Strojna in na Blatu pri Pliberku. Boj bo tukaj silovit, ker je naša šola štirirazredna in blizu nemškutarskega Pliberka, kjer stoji tudi nova šolska stavba, sezidana s pomočjo nemškega sulfurajna in Südmarke. Kakor je znano, so znašali prispevki od strani teh dveh nemških društev k tej šoli 20.000 K.

Splošni vestnik.

Za umetnost. Kakor so že listi poročali, namerava prirediti »Splošno slovensko žensko društvo« v zvezi s slovenskimi upodobljajočimi umetniki, slikarji in kiparji, veliko dobrodelno loterijo, katere izkupiček je namenjen v podporo ubogi pastorki slovenski umetnosti Pomnoženi odbor je sklenil, da naprosi vse domače umetnike in umetnice, naj bi poklonili nekatere svojih umotvorov brezplačno za dobitke loterije. Mnogo ljubljanskih umetnikov je že radevolje obljubilo svojo dejansko pomoč. Izven Ljubljane bivajoče umetnike pa naproša odbor po listih in pismeno, da se blagovolijo z umetniškimi prispevki udeležiti te dobrodelne akcije, ki bo itak samo v korist in podporo umetnikov samih. Gg. umetniki so obljubili, da zberejo najmanj 200 slikarskih in kiparskih umotvorov, ki bodo razstavljeni meseca maja ali junija t. l. v paviljonu gosp. akad. slikarja Rih. Jakopiča. Razpečavane srečk pa je prevzelo »Splošno slovensko društvo«, ki hoče naprositi rodoljubne in umetnost ljubeče Slovenke vseh slovenskih krajev, da mu po svojih močeh pomorejo pri tem delu. Srečke se bodo prodajale po 1 K in bo torej vsakemu dana prilika, da prispeva svoj del na žrtvenik slovenske umetnosti. Žrtve ne bodo velike, treba le, da se pritegnejo s pridno agitacijo vsi sloji občinstva k temu rodoljubnemu delu. Agitacija pa ne bo težka, saj dobi ta ali oni lastnik srečke, ki je veljala samo 1 K, lepo domače umetniško delo ter ima še pri tem zavest, da je pomagal slovenski umetnosti na noge. Izkupiček loterije se porabi deloma za nakup slovenskih umotvorov, da se na ta način omogoči eksistenca slovenskih umetnikov, deloma za podpore v prilog študij mladih slovenskih umetnikov.

200.000 K za češko obrambno društvo. Iz Prage poročajo, da je zapustila vdova Roza Pražakova z Vinogradov 200.000 kron češkimi obrambnim društvom.

Kako skrbe Čehi za svojo narodno obrambo. V zadnjem času so Čehi dobili za svojo narodno obrambo sledeče darove in legate: imetje železniškega nadzornika Kuhinka 300.000 K, dar zakonskih Korbel iz San Franciska 50.000 K, dar gope Kletzlove 20.000 kron, toda vse te vsote presega zapuščina dr. Hermana Janovskega, ki je zapustil vse svoje imetje v znesku 1.500.000 kron češki narodni obrambi in Hlavkovi ustanovi.

Solnce mrkne dne 17. aprila t. l. Mrk bo viden tudi pri nas, in sicer ob 11.54 dopoldne.

Ne uporabljajte nobenih manjvrednih tintnih surrogatov (prašek in testo), ampak pristno tinto. Tovarna tint F. Schüller, Amstetten, dobavlja izvrstne tinte izvečke za enostavno in snažno pripravlanje prave tinte. Vzorci na zahtevo gratis in franko. Naroča se potom Učiteljske tiskarne v Ljubljani. (Glej oglaš.)

Razgled po šolskem svetu.

— **Kinematograf za otroke.** Kakor poročajo iz Kodanja, so tamkaj osnovali posebno kinematografsko gledališče, ki prireja predstave, primerne mišljenju in čuvstvom otrok. Da more kinematograf izhajati tudi s takimi predstavami, je dokaz to, da je omenjeno kinematografsko gledališče od svojega početka vedno nabasano polno. Kakor poročajo, hočejo poizkusiti z napravo enakih kinematografov tudi na Švedskem, da se obvaruje na ta način mladina pred pogubnimi vplivi večine kinematografskih gledališč. Na Švedskem upajo, da bodo dobili v ta namen podporo celo od države.

— **Vseruska dijaška konferenca.** V Peterburgu je bila otvorena prva vseruska

konferenca akademikov in dijakov, ki se hočejo posvetiti le znanosti in se hočejo izogibati politiki.

— **73 šolskih zdravnic** je dosedaj nastavljenih na Angleškem; v 6 občinah stoji na čelu šolske zdravniške službe. Razentega je nastavljenih 289 šolskih sester, ki imajo oskrbovati in nadzorovati negovanje bolnih in slabotnih šolskih otrok.

— **Reciprociteta zagrebškega vseučilišča.** Dalmatinski poslanec Juraj Biankini je imel z ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom konferenco o vprašanju reciprocitete zagrebškega vseučilišča. Minister je poslancu izjavil, da je avstrijska vlada že dlje časa vodila s hrvaško vlado pogajanja glede sestave izpraševalnih komisij na zagrebškem vseučilišču, da pa zagrebška vlada ne daje rednih in točnih odgovorov.

— **Češka šolska družba „Komenský“ na Dunaju.** Na občnem zboru imenovane šolske družbe so konstatirali, da ima letos družba pol milijona primanjkljaja, ki ga bodo morali pokriti z različnimi prispevki.

— **Naučna uprava in telovadba.** Nemški „Nationalverband“ je sklenil protestirati pri naučni upravi proti temu, da se otegujejo „Turnvereinu“ telovadnice v šolskih poslopih. Tozadevno Nemci poudarjajo, da zaslužijo vsa telovadbo goječa društva največjo pozornost naučne uprave in da bi morala taka društva še moralno in gmotno podpirati, ne pa ovirati njih razvoja s tem, da jim preprečujejo telovadbo v šolskih telovadnicah. — Kakor znano, tudi na Slovenskem — zlasti na Kranjskem — ne piha prijetna sapa slovenskim sokolskim društvom, ampak vlada jako čuden sistem.

— **Italijansko vseučilišče.** V parlamentu se je raznesla vest, da je pripravila vlada nov kompromisni predlog glede italijanske pravne fakultete. Po tem predlogu bi se italijanska fakulteta sploh ne ustanovila, marveč bi imeli italijanski pravniški pravico študirati prvi dve leti na kaki avstrijski ali italijanski visoki šoli. Drugi dve leti pa bi smeli študirati v Trstu, kjer bi imeli italijanski profesorji bivše inomoške italijanske fakultete privatne juristične kurse na trgovski šoli Revoltella. Izpite bi morali polagati italijanski dijaki na vseučilišču v Gradcu.

— **Dr. Bogumil Vošnjak imenovan docentom na zagrebškem vseučilišču.** Uradni list „Narodne Novine“ priobčuje v svojem službenem delu, da je ban potrdil sklep pravne fakultete zagrebškega vseučilišča, da se pripusti naš rojak dr. Bogumil Vošnjak k docenturi o občnem državnem nauku na zagrebškem vseučilišču. Dr. Bogumil Vošnjak, ki je sin bivšega slovenskega parlamentarca Mihaela Vošnjaka, velezaslužnega združnega organizatorja, je prvi slovenski docent na zagrebški univerzi. Mladi slovenski učenjak je rojen 1882. Študiral je pravo v Gradcu, Pragi in na Dunaju, kjer je tudi promoviral. Po promociji je dr. Bogumil Vošnjak nadaljeval svoje pravne študije v Heidelbergu in Parizu. Novi slovenski vseučiliški docent je že priobčil več znanstvenih spisov, s katerimi je zbudil precejšnjo pozornost v znanstvenih krogih. Zlasti temeljita je njegova študija „Na razsvit“ o ruskih razmerah, ki je sad dolgotrajnega njegovega potovanja po Rusiji. Dalje je zanimiva njegova, pred dvema letoma v „Matici Slovenski“ priobčena razprava „Ustava in uprava ilirskih dežel“, ki je izšla tudi v češkem prevodu. Obširneje razprave je dalje dr. Bogumil Vošnjak priobčil tudi v zborniku za državne in pravne vede češke akademije znanosti, dalje razprave v „Ljubljanskem Zvonu“, „Slovanu“, „Oesterreichische Rundschau“ in slednjič v slovenski politični reviji „Veda“, katere ustanovitelj in glavni sotrudnik je dr. Bogumil Vošnjak. Pred nekaterimi tedni je imel dr. Bogumil Vošnjak v Zagrebu pred mnogoštevilno zbranimi vseučiliškimi profesorji in dijaki svoje poizkusno predavanje o podlagi državnega gospodarstva. Dr. Bogumil Vošnjak prične že v prihodnjem polletnem tečaju s svojimi predavanji na zagrebškem vseučilišču.

— **Profesorji v talarjih.** „Bohemia“ poroča: Naučno ministrstvo je izdalo ukaz, ki določa, da bodo morali vseučiliški profesorji ob posebnih slavnostnih prilikah nositi talarje, kakor je to običajno po vseučiliščih v Nemčiji.

— **Samo nemške šole** je zahteval v zadnjem zasedanju nižjeavstrijski deželni zbor, bodisi ljudske ali meščanske, in sklenil tudi tozadevni deželni zakon, ki zahteva na teh šolah edino nemški učni jezik, tako da je češčina povsod izključena. „Reichspost“ poroča o tem prav z veseljem, kar ne kaže nikakega krščansko-socialnega duha. Za ta predlog so glasovali dunajski župan dr. Neumayer, dr. Weiskirchner itd. Namestnik Bienert je izjavil, da bo vlada težko predložila ta zakon v sankcijo. Prvi so se oglasili nasproti Čehi, ki protestirajo v „Češkem Slovu“ proti tem nemškim nakamam.

— **Dunaj za Rossegerjev sklad.** Dun. mestni svet je sklenil prispevati k takozvanemu Rossegerjevemu skladu z novim doneskom 10.000 kron.

SUKNO in modno blago za gospode in gospe pripravila irvska hlija **ZEFIRE** Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorci na željo franko. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke oblike.

Z gospodarskega polja.

— **Pepel dober gnoj breskvam.** Če pognojiš breskvam z lesnim pepelom, jim to jako hasne in pospeši celo okusnost sadu. Posameznemu drevesu pa ne daj več nego 1 liter lesnega pepela in gnoji s tem v pozni jeseni ali pozimi. Ne gnoji pa vedno vsako leto s pepelom, ampak eno leto da, drugo leto ne itd.

— **Kako naj se ravna z zmrazjenimi rastlinami.** Mnogokrat se prigodi, da zmraznejo cvetice v sobi ali drugi shrambi zaradi hitre izpremembe topline na prostem. Zato pa ni še treba misliti, da so že popolnoma ukončane, zakaj stenični rok, ki proizvodi, ko zmrazne, da končajo, zmrazne šele pri jako nizki toplini. Seveda končajo zmraznjene rastline, ako jih kar naenkrat preneseš v toplo sobo. Zato jih nesi v tak prostor, katerega toplina je ravno nad ničlo. Pa tudi škropljenje z mrzlo vodo pripomore, da se polagoma odtajajo.

— **Razredna loterija.** V finančnem ministrstvu so v glavnih potezah že preračevali načrte za ustanovitev razredne loterije. Natančno določitev posameznosti in priprava loterije same se izvrši tekom poletja, ako bo ta čas parlament odobril predlogo. Kakor je zdaj v splošnem določeno, bosta vsako leto dve razredni loteriji, za vsako bo izdanih po 60.000 srečk. Vsaka loterija se razdeli na šest serij in polnopllačne srečke bodo igrale pri vseh žrebanjih. Vsak mesec bo torej po eno žrebanje. Višina normalnega zneska posameznih srečk bo približno 40 kron. Srečka, ki bo igrala pri vseh šestih žrebanjih, bo stala torej 240 kron. Glavni dobitek bo znašal 500.000 kron.

Raznoterosti.

× **Deklica, ki spi.** V Nettstadtu na Saksonskem je zaspala neka 18letna deklica začetkom februarja t. l. Od takrat spi in se ne gane. Za vse vnanje vplive je neobčutna. Deklica je drugače zdrava.

× **Franciškan obsojen na 2 meseca ječe.** V Šibeniku je bil obsojen pater Pavao Miličič, župnik v Krapnju, na dva meseca

težke ječe, ki se ne da spremeniti v globo, ker je prigovarjal in dal pomoč nekemu K. Šmeri, da se je predstavil pri volilni komisiji pri zadnjih volitvah v Dalmaciji za nekega drugega volilca, ki je že umrl. Sumera je obsojen na 15 dni zapore.

× **Bogat dar za Hervéja.** Znani francoski antimilitarist Hervé je dobil bogat dar. Neki poročnik pehote, ki so ga Hervéjevi spisi tako prevzeli, da je izstopil iz oficirskega stanu, mu je dal pol milijona v dar.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrov na združenje s omejenim jamstvom.

Promet do konca marca K 48.763 28

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Kranjsko. 1—1

Št. 588

Na štirirazredni ljudski šoli na Koroški Bani se bo stalno namestila služba učitelja s postavnimi prejemki. Moški prosilci imajo prednost.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim potom semkaj vlagati do 30. aprila 1912.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Radovljici, dne 24. marca 1912.

Št. 1204.

Na enorazredni ljudski šoli v Kapanju se razpisuje učiteljska in voditeljska služba z zakonitim prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 1. maja 1912.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 26. marca 1912.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3
Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem l. 1911 614·5 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog: nad 42 milijonov kron.

Rezervni zaklad: nad 1.300.000 kron.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. Obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka. — Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. Poslovanje nadzoruje

c. kr. deželna vlada.

Izključena je vsaka špekulacija in izguba vložnega denarja.

Posoja na zemljišča in poslopja proti 5% obrestim in najmanj 1/2% amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.